

előadni, az erdő- és mezőgazdasági szakiskolákban, az ismétlődő népiskolákban és vándortanfolyamokon tanítani, a nép között minél jobban terjeszteni!

Fel tehát munkára, hogy a délibábos rónán: viruljon az erdő, zöldüljön a legelő és nőjön a sok haszonállat; dúsan fizessen Isten annak, aki e dologban fárad!

Jelentés a kecskeméti erdősítési és fásítási kísérleti telep tárgyában.

(A f. évi október 22—23-i helyszíni szemle alapján.)

A Fehértó melletti rész nem erdős területei csak három év mulva adatnak át és így ezidőszerint e részek erdősítésének kérdései tárgytalanok. Az erdős részletek mikénti kezelése erdőgazdasági szempontok szerint irányítandó.

A Ballószög 92 holdas és a Csalános 377 holdas részletén a munkálatok haladék nélkül megindíthatók és így a területek növényföldrajzi megítélése is aktuális.

A Ballószögön, apróbb változatosságoktól eltekintve, kétféle terület különböztethető meg.

1. Eléggé nyirkos laposok, melyeken a fásításra *Alnus glutinosa*, *Betula pendula* és *Quercus pedunculata* fajokkal tett kísérletek nem vezettek sikerre. E területek jellemző növényei a következők:

- Juniperus communis L.
- Molinia coerulea (L.) Mch.
- Scirpus holoschoenus L.
- Salix rosmarinifolia L.
- Populus alba L. var.?
- Polygala vulgaris L.
- Parnassia palustris L.
- Cytisus austriacus L.
- Erythraea uliginosa (W. K.) R. et Sch.
- Blackstonia serotina (Koch) Beck.
- Leontodon hispidus L.
- Leontodon autumnalis L.

és a talajt helyenként gyep módjára borítja a *Tortella incilinata* (Hedw. fil.), *Limpr.* moha (Győrffy határozása).

E mélyebb fekvésű helyeken a fehérnyárfacsoportok körül ez a fafaj, valamint mezgés éger, kocsányos tölgy és nyír telepítendő. Ahol nyárfacsoportok nincsenek és az eddigi telepítési kísérletek sikerre nem vezettek, ott az erdőtelepítés úgy látszik nehézségekbe ütközik. Ily részleteken kísérletet kell tenni *fekete-fenyővel* és *zöldjuharfával*. Ha azonban ilyen területek tisztások gyanánt visszamaradnak, ott kísérletek teendők megfelelő gramineák bevetésével, hogy így jó rétek s legelőrészletek létesíthessenek. Ily helyeken egyes gyógynövények s különösen *Mentha crispa* és *Mentha piperita*, vagy más fajok termesztésével lehetne eredményt elérni.

E mélyebb fekvésű részekből a Ballószögön buczkák, homokhátak emelkednek ki. Ezek xerophyta növényei közül gyűjtöttem a következő fajokat:

- Festuca vaginata W. K.
- Asparagus officinalis L.
- Scabiosa ochroleuca L.
- Onosma arenarium W. et X.
- Artemisia campestris L.
- Polygonum arenarium W. et K.
- Syrenia angustifolia Reichb.
- Carlina vulgaris L.
- Salsola kali. L.
- Corispermum nitidum Kit.
- Dianthus serotinus W. et K.
- Campanula sibirica L.

E buczkákon helyenként fehérnyárfacsoportok vannak és aljukon sikerült kocsányos tölgyfaültetések. Befásításuk feltétlenül kívánatos, még pedig *fehérnyár*, *ákác*, *mezei szilfa*, *Celtis australis*, *csertölgy*, *molyhos tölgy*; a buczka alján *kocsányos tölgy*, *Acer campestris*, *Acer platanooides* és *Acer rubrum* fajok volnának keverten ültetendők.

Ahol a buczkákról kiderülne, hogy volt rajta ültetés, de nem sikerült, vagy ahol sikerre a felsorolt fajokkal nem igen

lehet kilátás, ott *feketefenyő* és *Acer negundo* volna ültetendő. (Az *Acer negundo* egyelőre kísérletképen).

A Csalánosnak a lövöldével szomszédos részén van egy elpusztult ákáczos. Ez kétségtelenül olyan részlet, amilyent „Az Alföld növényföldrajzi tagolódása” című munkámban „cserjés homokpuszta formatója” elnevezés alatt leirtam. E terület főnemű növényei a következők:

- Andropogon ischaemum L.
- Setaria viridis (L.) Beauv.
- Festuca voginata W. K.
- Agrostis vulgaris With.
- Scirpus holoschoenus L.
- Carex Oederi Ehrh.
- Calamagrostis epigeios (L.) Roth.
- Juncus articulatus L.
- Salix rosmarinifolia L.
- Corispermum nitidum Kit.
- Salsola kali L.
- Alsine setacea (Thuill.) M. et K.
- Dianthus serotinus W. et K.
- Syrenia angustifolia Reichb.
- Potentilla arenaria Borkh.
- Linum catharticum L.
- Blackstonia serotina (Koch.) Beck.
- Erythraea uliginosa (W. et K.) R. et Sch.
- Onosma arenarium W. et K.
- Erigeron canadensis L.
- Carlina vulgaris L.
- Crepis rhoeadifolia M. B.
- Centaurea Tauscheri Kern.
- Hieracium umbellatum L.

E kipusztult ákáczos talaja állítólag meg is volt forgatva. Bármiként is legyen, kétségtelen, hogy bármilyen homokra való fafajjal sikerrel nem ültethető be. Ez *kétségtelenül* bebizonyult és így e területen *volnának igen fontos kísérletek teendők*, a talaj meglazítása mellett és anélkül, még pedig: *feketefenyővel*, *Celtis australis*-szal *Broussonetia papyrifera*-val, *Acer negundo*-val és

esetleg más olyan fajokkal, amelyek szívós természetükkel s a talaj iránti csekély igényükkel ilyen kísérletekhez szöba jöhetnek. A terület a kipusztult ákáczos eltávolítása után határoszlopokkal pontosan megjelölendő.

A Csalános többi részén kétféle terület váltakozik: eléggé jó talaju, emelkedetten fekvő, laza, homokos részek között itt-ott mélyebb fekvésű teknők vannak. Az előbbin *Tragus racemosus*, *Salsola kali*, *Plantago arenaria*, *Gnaphalium luteo-album* és számos ruderális gyom telepedett meg és erőteljes növéssel elárulják, hogy jobb talajjal van dolgunk. Ide bátran lehetne a siksági lomberdők bármely faját ültetni; azonban czélszerű itt is a kísérletezés álláspontjára helyezkedni és például tiszta kocsányos tölgyestől óvakodni, már csak a liztharmat-veszedelem miatt is. De azért is, mert az előbb leirt rossz talaju rész, bárhol meglehet a felszíntől nem nagy mélységben és azon a részen a felső, jobb talaj alapján oda telepített tölgyes vagy ákáczos, szóval jobb talajt igénylő fajok, mihelyt a gyökerek belenyulnának a rossz részbe, nem fejlődne tovább. Ez okból a Csalános jótalaju részein is keverni kell a jobb talajt igénylő fajokot olyanokkal, amelyek csekélyebb igényűek, vagyis: a kocsányos tölgyet, ákáczt, szilt, juhart *Celtis australis*-szal, *Quercus cerris*-szel, *Quercus lanuginosa*-val, *Pinus laricio*-val stb.

A Csalános mélyebb fekvésű részei talán igen mérsékelt szíket is tartalmaznak. E részeket *Blackstonia serotina*, *Centaurea pannonica*, *Achillea asplenifolia* árulta el. E mélyebb fekvésű részekre mezgés éger, nyír, fehérenyár, jegenyenyár, itt-ott kőris és *Ulmus laevis* ültetendő.

Budapest, 1920. évi december hó 6-án.

dr. Tuzson János s. k.
egyetemi tanár.

